

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 7.

V. H. O. Sz.

A vidéki hírlapírók országos szövetsége rövid 4 év alatt igen szép sikert ért el. A nyugdíj alap javára 30,000 forint gyűlt össze, mi azt mutatja, hogy sokan érdeklődnek a hírlapírók ügye iránt és hogy anyagi áldozattal is készek kimutatni ezt az érdeklődésüket. Az általuk rendezett matiné, koncertek és táncmulatságok a vidék legelőkelőbbjeit hozták össze, s a kölcsönös érintkezés erős öntudatot és bizalmat önt beléjük nemes és felelősségteljes munkájuk iránt.

Mert a hírlapírás nem az ma, ami csak pár évvel előbb is volt.

Egy pár fővárosi lap, rendszeresen a pártok hivatalos lapja dominálta az olvasókat; vidéken alig lehetett szó komoly hírlapiradalomról.

A megye székhelyeken tengődött egy-egy hivatalos lap, melyet a szubvenzió és konvenczió tartott fenn, mert illet jártni — ha nem is olvasták. A szerkesztés is amúgy patriarkálisan ment. Hetenként egyszer jelent meg a vidéki lap, limonádéval írták cikkeit, hogy ne legyen tulságosan édes, de savanyu se nagyon, a híreket megszerezte az olló, egyébként érzékeny nekrológok és ódai szárnyalású esküvő vagy keresztelői leírások töltötték be hasábjait.

Ma mellé nőtt a vidék sajtója a fővárosi mellé.

Napi lapok, némely városban több is, bírnak existálni a vidéken, a szerkesztőségek viszonyba léptek a távirati irodákkal s épp oly gyors és pontos tudósításokat kapnak, akár a fővárosi lapok, sőt előbb jutva kézhez, gyorsabban tudósítanak, a tehetséges, képzett embereket sorra verbuválta és értékes dolgokkal tudja megtölteni hasábjait s a fővárosi sajtó is a vidékről édesgeti munkatársait.

Agilis, ambiciózus életet él a vidéki sajtó, pedig nem kap vagyont érő szubvenziókat, nincs annyi mindenféle szakíró keze ügyében mint a fővárosinak és nagy anyagi áldozattal szerzi be azokat az értékesítéseket, melyeket készen kapnak a fővárosi lapok.

A szó szoros értelmében dolgozik a vidéki hírlapíró, sokkal többet és lázasabban, mint a fővárosi és korlátozottabb tere miatt kisebb anyagi haszonnal és aránylag nagyobb rezszivel, mint az egész országra kiterjedő fővárosi sajtó.

Természetes tehát, hogy tömörülni kívánt a vidéki sajtó gárdája, hogy nagyobb erkölcsi és anyagi erőt kaphasson a tömörülésből.

A vidéki hírlapírók szövetsége, a munkatársak erkölcsi presztizsét és jövőjét akarja biztosítani.

Temesváron, az egybegyűlt hírlapírók, bizonyára ismét csak örvendetes referátákat fognak hallani az egylet működése és virágzásairól — de itt egy dolgot meg

akarunk említeni, mert magunk baján csak magunk segíthetünk.

Még tanyai tanító sem lehet az, aki képesítve nincsen reá, hogy egy pár leendő bérest szellemileg vezessen. Hiába tud írni, olvasni, számolni, nem taníthat, ha a tanmódot és törvényeket nem ismeri és erről tanusítványa nincsen. És jól van így, mert ki van zárva a valószínűsége annak, hogy bolond dolgokra tanítsák azokat a gyermekeket.

A közvélemény organuma, sőt vezetője, szülője a sajtó és munkásainak működése semmi kvalifikációhoz nincs kötve. Sok züllött existencia veti magát a hírlapírói pályára és megalkotja és hatalommá teszi a revolver zsurnalisztákat. Mint az üszög a buza kalászon, úgy élőködnek ezek a sajtóban, úgy hogy sokan az üszög miatt az egész buzatáblát szeretnék elpusztítani.

Ezen segíthetne a V. H. O. Sz.

Ne vegyen be mindenkit tagjai közé. Kösse azt bizonyos kvalifikációhoz és teljes erejével legyen rajta, hogy csakis azok dolgozhassanak napi lapokba, akiket erre a kellő kvalifikáció — a legkisebb szerénységi mértéket véve is — feljogosít.

Igy lehetne a sajtó parazitáit kipusztítani s így jönne még teljesebb virágzásba a vidéki hírlapírók országos szövetsége, melyet eddig is oly rokonszenves fogadtatásban és pártfogásban részesített a nagy közönség.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Don Fernando, donna Bella.

Írta: Radványi Aladár.

Madrid népe nappal-éjjel
Künn az utcán jayveszékél.
Van szílkoknak szörnyű árja;
Am egy sincs, ki harcra szállna
S menne halni hősileg.

Madridon, ott fönn a várba,
Hol nem hallik már a lárma,
Fényes ősi kastélyokban
Csöndben ülnek, elhagyottan
Don Fernando, donna Bella.

Szól Fernando: „Ósapámnak
Mór királyok adózának
És hogy harcra tört robogva,
Ő előtte omlott porba
Saragossa, Granda.

Nagy, hosszú sor jött utána,
Fényt hozott mind a hazára.
Vívni mentek fegyverökre;
S hogy ránézett messze földre,
Reszegett az idegen.

Hogyha most mind visszazállna!
Ha robogna új csatára!
Hogy kigyúlna akkor végre
Spanyol nagyság régi fénye
Manilától Havannáig!

Donna Bella szól zokogva:
„Gyászos évek! gyászos óra!
Mért is kell nekünk most élnünk?
Ah, miért kell látni nekünk,
Mint haldoklik Spanyolország?”

Jó anyám, hogy harcok jöttek,
Összeszerzett ékszer, gyöngyöt,
És eladta — és az ára
Messze, messze ment Kubára
És ott messze elveszett.

Szól Fernando: „Hát ha én még
Cadixban hajóra lépnék?
„Oh, ne tedd, ne hagyd magamba!
Hisz más úgy sem menne harcra,
Mért mennél te egyedül?”

„Am ha én e gyémánt éket —
Jobban illik az tenéked!
Ébenfürtre gyémánt pártá —
Ugy sem lenne társad rája!
Mért tennéd te egyedül?”

A tömeg kint tombol, retteg;
Forradalmat emlegetnek.
S ősi, fényes kastélyukban
Csak sóhajtnak egymagukban
Don Fernando, donna Bella.

Beér Miklós „Barát”-ja.

Írta: Prigl Olga.

Nem követek el indiszkrétciót ha most egyet-mást elpletykállok, hisz annak idején beszéltek Fejér Idáról kis városunkban mindenütt; a szerényke uzsonnákön épen úgy, mint az előkelőbb összejöveteleken, a hol gesztenyeparfét szolgáltak fel hozzá s lorgnettes mamák, vékonyra befűzött púderes haju leányok adták a szót egymásnak. A kiról pedig beszéltek, tán ép abban a perczen próbálta fel a nehéz selyem menyasszonyi ruháját, a mihez olyan jól illett a neve: Fejér Ida. Igen a neve, a mely immár egy hónapja, hogy a kövér Gosztonyi bankár vöröses ujján a vastag karikagyűrű belsejét ékesíti. Mellé van vésvé az évszám, a hónap is, — talán éppen május, ha jól emlékszem. Ez az ideális hónap, a virágnylás búbajos ideje, a mikor minden szív megtelik édes szerelemmel, sejtelmes álmokkal.

Halkan kacagtak a vendégek, egyik is másik is tett valami elmés megjegyzést. Gsak

SZALMAKALAP

készítményeimet a
t. vevőközönség
kényelmére

REICHARD
áruházában

Nagyvárad Fő-utca, Orsolya-zárda épület,

helyeztem el, hol egyes darabok is
gyári árbán árusítatnak.

Tisztelettel

FRIEDLÄNDER HERMANN.

Telephon összeköttetés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Választás a budapesti keresk. és iparkamarában.

Néhány nap előtt megemlékeztünk lapunkban arról az üdvös mozgalomról, melyet a kisiparosok indítottak azon czélból, hogy közülök is választassanak be kamarai beltaggá.

Szervezkedésük oly erősen indult, hogy — mint az alábbi tudósítás mutatja — valószínűleg győzelemmel fognak keresztül menni.

A választások nagy érdeklődés mellett folynak.

A délelőtti folyamán nem volt valami nagy tödülés, különösen a kereskedelmi osztályra való szavazásnál, ahol az egész harcz egy póttagi hely körül forog s mindössze arról van szó, hogy Pauner Sándor, vagy Brust D. legyen-e póttag. Itt fél 1 óráig 470 szavazatot adtak le.

Valamivel élénkebb az ipar-osztály választása, de itt sem olyan mint várni lehetett a kisiparosok erélyes szervezkedése után. Déli fél 1 óráig mindössze 624 szavazatot adtak le, ebből 265-en szavaztak a hivatalos névsorral és 359-en a kisiparosok szavazólappal, mely e szerint mintegy százszavazattal előnyben van.

Ha délután nem mutatkozik a délelőttinél nagyobb érdeklődés, Légrády Károly elnöknek jogában van a választást már 6 órakor bekezesíteni, s csak akkor tart a választás 8 óráig, ha tömegesen vannak jelen a leszavazni kívánók az utolsó órában.

Vallásosság.*

Mindig elszomorít, ha a lapok hirrovatának utolsó részét olvasgatom. Ott hozzák a rendőrség híreit, az öngyilkosságokat, rablásokat, betöréseket, gyilkosságokat; elszomorít, ha elgondolom, hogy mennyi lélek rohan a kárhozat felé, mert — vessenek bár követ rám a felvilágosodott atheisták — én hiszek még a tulvilágban, a lélek üdvözlésében, vagy kárhozatában.

Mohamed koporsójáról regélik, hogy ég és föld között lebeg és haj hányan szeretnék látni e csodát. Pedig nem kell olyan messzire menni. A szemlélődő megtalálja e visszás helyzetet a

* Az »Egyetemi Lapok« legújabb számából.

mai társadalomban is. Bizony a mi egész erkölcsi egyensúlyunk ég és föld között lebeg, a mióta lelketlen kezek kirántották alólunk a vallásosság gyékényét. A fiatal éveinket átéljük nagy hamar; többet élvezünk egy hónap alatt az erkölestelenség örömeiből, mint apáink egész életük alatt s aztán mikor elérjük a 30. évünket, a férfikor legszebb idejét, akkor már testben, lélekben egyaránt nyomorékok vagyunk, a fejünk kopaszodik, a kezünk remeg, a lelkünket pedig elfogja valami megmagyarázhatatlan demoralizáció, a melynek nyomasztó hatása alól szabadulni nem tudunk.

Nem ismerjük az élet tisztességes örömeit! Nem találunk gyönyörűséget a munkában, nem a családi életben. Mert a modern kor szülötte is alapít családot. Kénytelen vele, mert a hitelzők mindenha konzervatívek s épp úgy követelik most is a tőkét, mint bármikor. Hanem hát családi élet ez? A fiatal ember csak vagyont akar és betegapólt, aki gondoskodásával beteg testének enyhét szerezzen. A leány asszony akar lenni, nem bánja, ha bár-hogy is. És mikor aztán két ilyen félemler összekeverül, hogy lehet képzelni békés családi életet? Az asszony udvarlókat tart, a férj pedig még mindig minta számba megy, ha csak a szobalányok állat csipdesi! S mikor aztán bekopogtat a gölya s jönnek az utódok, az terhére van mindenkinek. Az asszonynak bántja a hiúságát, hogy elfonnyadnak az arcz rózsái, a férj pedig a gondoktól ijed meg. És ilyen körülmények közt ki törődne a gyermek-neveléssel? Majd csak felnő valahogy s az anyának legföljebb arra van gondja, hogy mindig szépen legyen felöltöztetve s talán még azt is elmagyarázza a kis fiának, hogy a séta-pálczát szépen derékba kell fogni s nem botozni vele, mint az öregek, mert az nem illik. És ez már nagyon gondos anya.

De a vallásról, az ember czéljáról s más ilyen félekről senki sem beszélt neki. Minek is? Majd meg jön az esze s akkor gondolkozhatik maga a nagy probléma fölött. Ha pedig egyik vallás sem tetszik neki, hát az sem baj. A bölcsességben fuldokló Wekerle-kabinet gondoskodott ezekről is.

Hála Istennek engem nem így neveltek. Megtanítottak rá, hogy féljek az Istentől és

imádjam s mindent tőle várjak. És én imádom az Istenemet s a mellett nyugodt vagyok s nem bánt a nagy problema, hogy mi lesz akkor velem, ha már nem leszek.

Ismertem egy öreg urat, aki hetven éves korában oda állt az oltárhoz, felöltötte magára a ministráns ruhát s velem fiatal gyerekekkel, versenyzett az ur asztalának kiszolgálásában. Valamikor huszár ezredes volt s részt vett egy sereg csatában s a balkarját ott hagyta Branyszkónál. Nyolczvan éves korában halt meg, s a temetésére megmozdult az egész város.

És ismertem egy éretlen tacsót, egy elzüllött existenciát, aki egy temetés alkalmával a pap énekébe bele ordította a Goldstein Számi kuplét. Akkor pofon vertem azt az emberbőrbe bujtatott vadállatot. A rendőrség elítélte őt 5 frtra, engem 15 frtra. S félévvel rá elfogták sikkasztásért és rablásért s most valahol Lipótvárott ül s fujja a vasat s törri a fejét újabb gonoszítottékon.

És ismertem egy Jezsuita pátert, a ki egész életét az emberiség üdvének szentelte s mikor egyszer kijött a templomból, egy fanatikus barom arczul köpte, s ő letörölte arczáról az undok emberi válladékokat s visszament a templomba s imádkozott azért, a ki őt meggyalázta.

És ismertem egy gavallért, a ki előtt nyitva áll minden szalon, örült, a ki kezét foghatott vele, pedig annak az embernek a kezéhez sok ártatlanul kiontott vér tapadt. Egyszer egy párbajban egy családos embert lőtt agyon s mikor erre az egyik segéd figyelmeztette, arczátlan nyugodtsággal mondta:

— Ugyan hát mit érdekel az engem?

Csodálatos ellentétek! Nem is tudom a magyarázatát másban találni, minthogy annak az ezredesnek és páternek, mikor még kis gyermekek voltak, azt mondta az édes anyjuk: »Kis fiam, tedd össze szépen a kezeidet s imákozzunk Istenkéhez, hogy áldja meg a mi édes hazánkat, a mi embertársainkat mindörökké ámen . . . Annak az elzüllött firmának és annak a gavallérnak pedig valószínűleg azt mondta: »Édes kis fiam, csak középen fogd a pálczát, mert botozni, ahogy az öregek teszik, nem illik« . . .

Bizony tisztelt fiatal uraim és hölgyeim,

egy kopottas ruhájú uri asszony nem nevetett, sőt egyre komolyabban hangoztatta a maga meggyőződését:

— Jól tette, nagy szerencse volt rá nézve, olcsó a leány . . .

— Olcsó, a kié olcsó, — replikázott vissza valaki, bizonyos szókimondó asszonyság, a ki nem tudta levetkőzni a nyárspolgáriás modorát. Hanem azért az ő pártjára hajoltak a lányos mamák s leszavazták a kopottas ruhájú uri asszonyt. Nem is igen szólt az aztán többet, csak a fejét rázogatta. Az idősebbik lányát tartarta be utóbb, mert hogy hüvös szél surrant be a nyitott szalonablakon s elvégre csak féltentie kellett a tulajdon leányát, ha tudta is, hogy az talán a legolcsóbb valamennyi között.

Fejér Idának meg olyan jól esett ez a kis hüvös levegő. A kis bérelt lakásuk alacsony ablakából könyökölt ki s szinte már elzsibbadt a karja. Szép szőke haját ide-oda borzolta a szél, belekapaszkodva a helyt helyt hamvasan árnyékolat aranyzin szálakba. Finom, hosszukás keskeny lábnyomon pihent a nézése, mely a nedves homokban megmaradt, oldalt, közel a ház falához, mintha valaki odadült volna. A vakolat is le volt dörzsölve egy kis darabon s Fejér Idának önkénytelen eszébe jutott a duhaj nóta, a mivel a cigányok valakit kísérték s nyomban rá a kesergője:

Te csaltál meg, nem én téged,
Délbáb volt a hűség . . .

Összeborzongott, mint a tegnapi álmatlan

éjszakáján, mikor azokat a nótákat hallotta. Jó Isten, hogy már megint reá gondolt.

Mint valami rossz látomás kísértette újra meg újra az a dolog a mire sehogyse szeretett visszaemlékezni. De néha csak azért is eszébe jut az embernek valami, hasztalan kergetné magától, Fejér Ida is úgy volt vele s az egyhónapi menyasszonysága alatt most először foglalkozott vele igazán, komolyan. Valahogy tisztulni kezdett a kábultsága s mint a kiópiumos álomból kél fel, — borzasztó keserűséget érzett. A hüvös levegő daczára tüzelt az arcza, mintha minden csöpp vére egyszeribe a fejébe szállt volna, hogy szétpattantsa agyvelejét. Tehát csakugyan igaz lenne, hogy alig egy hét múlva felesége lesz Gosztonyinak — és hűséges felesége. Szeretni is fogja, hisz megígérte neki, mert hisz rajta függ minden. A becsületük, az apja jó hírneve. Csak legalább megmondhatná mindezt valakinek. De hát Istenem . . .

Fázni kezdett, mintha a hideg rázta volna, a fogai is vaczogtak. Behuzta az ablakot s lankadtan borult le a kis kopott bőrdiványukra. Nincs, nincs itt menekülés.

A Fejér Ida apja nagy üzleti spekulációkba kezdett s belebukott. Hivatalvesztés, vagyoni pusztulás vár rá, ha most Gosztonyi nem fedezné a hiányt. Gosztonyi cserébe a lányát akarja s tényleg sürgősen. Lángra gyullt az idős hivatalfőnök a szép Idáért s van-e abban valami? Persze a világ beszélni fog egy darabig, ez már úgy szokás. Elvégre is betömi a szájukat a sok szép selyemruha, drága csece-

becse, a remek négyes fogat, a sok kedveskedés, a mivel Gosztonyi a szép fiatal feleségét el fogja halmozni.

Telt, ment az idő. A kisvárosban is elhallgattak, mindent megszoknak az emberek.

Csak a szegény Beér Miklós járta az Idáék utcájokat egyre s huzatta éjfélent órák hosszág:

Te csaltál meg, nem én téged,
Délbáb volt a hűség . . .

Barát Pali ütött a vállára egyszer:

— Bolond vagy, mit busulsz.

Miklós sértődve felelt:

— Nem értek ily dologban tréfát . . .

— Komolyan beszélek, nem tréfálok!

— Eh, hagyj nekem békét . . .

Barát, a bohém, örökjókedvű színészgyerekek csaknem kaczagott:

— Sohse hittem volna, hogy annyira el vagy keseredve. Hát mond, ismered te azt a vén bolond Gosztonyit?

— Én, persze hogy ismerem, de ugyan hadd el kérlek!

— No mondom, hogy nem ismered. Ugy a hogy én ismerem, te felényire se ismered.

— Ne beszélj össze annyi léhasággal . . .

— Te ez oly gyáva, mint a milyen kapzsi és csaló.

— Ida látta meg . . .

— Ida, Ida szegény semminek se oka, hanem az apja . . .

Karonfogta Miklóst és suttogva mondott neki valamit.

mindennek alapja a vallás. Szükségünk van arra, hogy legyen egy felsőbb lény, kitől féljünk, akit tisztelünk. Az ember gyarló s a bűnre hajlik, szükségünk van valakire, aki lássa ne csak tetteinket, hanem gonosz szándékainkat, mert az élet nagyon igazságtalan. A bűnösnek tele marokkal mér, a jót, az igazat bünteti.

Most a vallástalanság éli világát. Leviathan van felül s üvölt diadal mámorában. De hiszem, meg vagyok győződve, hogy ez soká nem tarthat s mihamar el fog jönni a vallásosság reakciója, a mikor Leviathan ismét a mélybe süllyed s feltűnik dicsőségesen a kereszt . . .

Gramling Kornél.

A háboru.

Budapest, május 7. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: Havannából érkezett hivatalos távirat szerint az amerikaiakat, a kik Saladdonál partra akartak szállani, a csapatok visszaverték és kénytelenek voltak ismét hajóra szállani. A spanyol csapatok vesztesége négy sebesült.

Budapest, május 7. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: Valenciában és Barcelonában több gőzhajó Marseillbe és Oranba rendelt gakonával rakodott meg, a hatóság rendelkezése azonban a gabonát ismét ki kellett rakniok.

Budapest, május 7. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: Magántávirat szerint a mult szerdán este Havanna tartományban Mariel mellett Caragoa és Benes között egy amerikai vontató hajó közeledett a parthoz. A legénység egy része megkísérelte a partra szállást, az oda vágatott lovasság azonban, a mely tüzelt rájuk, megakadályozta ebben és kényszerítette a vontató hajót, hogy a partról eltávozzék. Az ez alkalommal kifejlődött csatározásnál két spanyol katonára megsebesült. A vontató hajó nem közeledett többé.

A havannai kikötő látóhatárán megjelent egy francia postahajó és a kikötőbe akart befutni, az amerikai hajók

azonban körülvették és eltávozásra kényszerítették. (E jelentésben nyilván a »Lafayette« gőzhajóról van szó.)

Budapest, május 7. (Saját tud. táv.) New-Yorkból távirják: Az »Evening Journal« közöl egy jelentést, a mely szerint egy hivatalos levelet szállító hajó a Zöldfoki-szigetektől elindult spanyol hajórajt Puerto-Rico közelében látta. E hír még megerősítésre szorul.

Budapest, május 7. (Saját tud. táv.) Washingtonból távirják: A lapokban közölt hírekkel szemben Long tengerészeti miniszter hivatalosan kijelentette, hogy Manilából semmiféle hirt nem kapott.

Nagyváradai Nemzeti Szövetség.

— Választmányi ülés. —

Nagyvárad, május 7

A Nagyváradai Nemzeti Szövetség igazgató választmánya Gyálókay Lajos elnöke alatt az ipar és kereskedelmi kamara termében ülést tartott.

Jelen voltak:

Hlatky Endre, dr. Berkovits Ferencz szakosztály elnökök, dr. Márkus László titkár, dr. Thury Kálmán, mint jegyző, Rádl Ödön, dr. Magyar Géza, dr. Perjessy Mihály, Schöpflin Ágoston, dr. Gyémánt Jenő, Kiss Elek, dr. Sarkadi Lajos, dr. Vári Szabó Béla, Réz Mihály, dr. Grósz Menyhért, Potásy János, Keszthelyi Zoltán, Petry Gyula, Krüger Viktor, dr. Tóth Mihály, Tatár Zoltán, May Sándor, Winkler Lajos.

Elnök üdvözlővén a szép számban megjelent tagokat, kijelenti, mindez ideig gyűlést azért nem hívott össze, mert az ügyrendje még nem volt beterjeszthető a központi igazgatóságának.

Dr. Márkus László felolvasta dr. Beöthy László átiratát, melyben tudatja, hogy a szövetség megalakulása alkalmával Ő Felségéhez intézett üdvözlő táviratra legmagasabb helyről köszönő válasz érkezett, melyet az igazgatóválasztmány tiszteletteljes tudattal tudomásul vesz.

Ezután a vidéken megalakult szövetségek jelentései s átiratai olvastattak fel, melyeket az ülés tudomásul vesz.

A tárgysorozat következő pontja dr. Berkovits Ferencz indítványa volt a szegényeknek nyújtandó ingyenes jogsegély és védelem ügyében.

Hlatky Endre melegen üdvözlö az életre való üdvös indítványt, de azon a nézetten van, hogy addig míg az ügyrend a központi igazgatóságának bejelentve nincs, az indítványt tárgyalás alá sem vehetik. Az ügy fontossága megkívánja, hogy az illető szakbizottsághoz tétessék át véleményes jelentéstétel végett. Az ülés ezen értelemben határoz.

Dr. Márkus László titkár előterjeszti végre azon tervezetet, mely szerint a választmány tagjai miként osztassanak be az egyes szakosztályokba. A tervezett a következő:

A társadalmi szakosztály elnöke: Hlatky Endre jegyzője, dr. Dési Géza, tagjai: Csák Máté, Dus László, Faliczky Viktor, Géczy Lajos, Hraniczky Károly, dr. Kecskeméti Lipót, Kepes Miklós, dr. Konrád Márk, Krüger Viktor, Materny Imre, Papp Miklós, dr. Perjessy Mihály, Rádl Ödön, dr. Radó Ignác, Ritoók Zsigmond, Sulyok István, Stern Hermann, dr. Tassy Pál, dr. Vucskics Gyula.

A nemzetiségi szakosztály elnöke: dr. Nagy Ernő, jegyzője: Halász Lajos, tagjai: Fehér Dezső, Glac Antal, dr. Grósz Menyhért, Kener Sándor, Kiss Elek, dr. Kornstein Lajos, Laszky Ármin, dr. Magyar Géza, May Sándor, Náthafalussy Kornél, dr. Persz Adolf, Potássy János, dr. Ritoók Géza, dr. Sarkadi Lajos, Schöpflin Ágoston, Sipos Orbán, Smazsenka Ernő, Szokoly Tamás, Szunyogh Loránd, dr. Tóth Mihály, Urbán Adolf, Veláczy Gyula, Winkler Lajos, Zathureczky Antal.

A munkásszakosztály elnöke: Dr. Berkovits Zsigmond, jegyzője: Dr. Thury Kálmán, tagjai: Andrányi Károly, Fuszek Lajos, Gábor János, Gyémánt Jenő, Hoványi Gyula, Janky Antal, Keszthelyi Zoltán, dr. Kurländer Ede, Láng József, Petry Gyula, Reisman Mór, Rutter Emil, Tatár Zoltán, Üllmann Izidor, dr. Várnay J.

Ezután még számos kisebb jelentőségű ügyet intéztek el.

Diáklapok.

Ujság a tanulóknak!

Ki hallott volna erről apáink idejében? Akkoriban elég volt, ha jól megtanulta a hicaoc-hoc-ot, esetleg valami szép verset, a mit el akart szavalni az »önképző-társulatban«.

— Honnan tudod? kérte az megütödvé.

Barát Pali büszkén verte a mellét:

— Én mindent tudok.

Beér Miklós csaknem extázisba esett:

— De hisz ez alávalóság! — ez borzasztó! — eladni egy leányt . . . Felpofozom Gosztonyit . . .

— Csitt, csendesebben, légy hát higgadt és hallgasd meg mit akarok.

Beér Miklós az izzadt homlokát törülgette idegesen, Barát Pali a cigányokat kergette el, kik se vége, se hossza, szakadatlan huzták:

Délibáb volt a hűség . . .

— Menjetek pokolba a délibábotokkal!

Átfogta a Miklós nyakát:

— Te fiu, hanem azt előre megmondom, ha a dolog sikerül, becsületszavadra kétszer meghagyod csókolni leendő menyasszonyodnak Fejér Idának a homlokát. Értetted? — Tehát tervem ez:

Ez a vén Gosztonyi minden csütörtök reggel kocszik át Pestről Fejérkéhez, hisz Pestet bujja örökké. Mindössze két és fél óra kell neki, hogy ide kijöjjön, remek, fürgé lovai vannak a gazembernek. No látom, hogy türelmetlen vagy, de csak várd meg a mondókámat, becsapom én az öreget úgy, hogy olyat bajosan evett még.

Mondom oszt csütörtök alkonyaton megy be Pestre megint. Mostanában holdvilág van, alig lesz belőle nyolcz, kilencz óra előtt valami. Revolvereket hord magával, igaz, de azokat

börtokbau rendszeren kívül kapcsolja a hintóra, mert fél, hogy odabent eltalálnak sülni. Honnan tudom én ezeket megint? — Hja, ha az ember benfentes Pesten a nagyuri társaságokba, kártyás, borozó kompániákba, — mihamar elles valamit innen is, onnan is, mert a nagyurak száján a legkevésbé van lakat. A revolvereit lekapcsolom jó előre, tudod valamikor bűvész voltam s értek az efféle manipulációhoz. No hanem csak ez után jön a java. Nézd ezeket az írásokat, ez alá kell az öregnek a nevét odakanyarítani — s nyertünk.

A pislogó gázláng világánál két darab négyzögl tes papírost mutogatott Pali az ámuló Beér Miklósnak.

Utaltvány volt az egyik 15.000 frtról szóló. Valami bécsi bankházhhoz címelve s a Fejér nevére kiállitva.

— A másik papír még üres. Erre egy lemondó levelet diktáltatok az Ida kisasszony részére. Az lesz még csak az érdekes, — hahaha! Haragszom erre az utálatos Gosztonyira. Fejért ő rántotta be a spekulációival, engem meg képzeld, piszegni kezdett multkor a páholyából. Egy ilyen gazamber hálózába kerüljön az anyagi Ida kisasszony — soha!

Beér Miklós bár kételkedve, de hálásan szorongatta bőbeszédű bohém pajtása kezét.

— Hát a 15.000 frttal hogy lesz, mint lesz?

Csak az igazság lesz vele helyreülvé. Egyszerűen Fejérnek meg lesz írva, hogy a vállalat balsikeréről tévesen informáltak. Ime itt

küldik a veszettnek hitt összeget a nyereséggel együtt.

— Ördögöd van pajtás, csak nem fér a fejembe, hogy tudod majd mindezekre Gosztonyit rávenni?

— Hát hányszor mondjam már, hogy siheder koromban mint kőkler kerestem kenyeremet. Ezer módját tudom én annak.

Hallgasd.

— A holdvilágon meglesem az öreget. Előbb a lovait ijesztetem pár rakétával, tudom nem lesz bátorsága a hintóban maradni. A kocsisa meg esze nélkül elhajtát onnan tudva, hogy mennyire szeretik a cselédei. Én magam csak aztán bujok elő. Remek toalettet állítottam össze magamnak; holmi alvilági alak kompozíciója, tudom hogy az öreg fél a szellemektől. Azt fogom neki szuggerálhatni, a mit akarok. Majd legelőbb is a szemét kötöm be, hogy meg ne tudja hova, merre szállásolom. A Schvéningeni nyaraló, — közel ide, de talán beszéltem is róla, hogy az a bizonyos francia barátom az idén ingyen rendelkezésemre bocsátotta, — mondom — az a nyaraló jelenleg egy valóságos boszorkányvár. A régi időből megmaradt valahány babonás bűvszerem mind odahordtam apránként. Az ebédlőbe egész nap égni fognak a kék-sárga lángok, természetesen egy tucsat halálfőt is raktam közéjük. Az öreg biztosan azt fogja hinni, hogy egyenesen pokolba került, s a szabadulás reményében rá fog állani mindenre.

— De hátha a pénz nem jön meg elég hamar.

aztán kiment a mezőre s olyan kifutózást rendezett apró társaival, hogy csupa kék folt lett náta a háta. De azért másnap újra kezdte a mulatságot.

Ma már lépést kell tartani a haladó kor-szellemmel. Az iskolában 3-4 nyelvet tanul — persze egyiket sem tudja még tőrhetően sem — s még jó, ha a gondos szülők otthon külön nem taníttatják tetejébe 2 más nyelvre, a többi tantárgyaknak is egész öznét kell beszélnie s mikor már beszédte, vagy nem bírja tovább szedni a beszédendőket, sarokba hajtja a könyvet és — talán játszani megy? Dehogy! Csak akkora a gyerek, mint az öklöm s már neki esti korzóra kell mennie, mert hisz ott sétálnak a szép lányok. Mikor aztán hazamegy, álomra készítőnek előszedi a saját külön diáklapját, a Tanulók Lapját vagy a Tanulók Köz-
lönyét, melyeket Rupp Kornél és Iványi István tanár urak egyenesen neki szerkesztenek s ezzel bevégzi napi tevékenységét.

Mondjuk, ez a kor iránya; fogadjuk el azt is, hogy a kor iránya ellen cselekedni — legalább is nem okos dolog. Tegyük fel tehát, hogy mindez a lehető legbölcsőbb, legokosabb berendezés. S mikor kellően beletaláltuk magunkat a helyzetbe, vegyük elő azt a diáklapot s olvasgassuk végig pár sorát.

Mi lehetne a diáklapok célja? A tanítás? Azt ugyan elvégzi bőven a sok vaskos könyv, jegyzet, rajz. És mégis a legfrissebb diáklap, a május 1-én Szabadkán megindult *Tanulók Köz-
lönye* így ir beköszöntőjében: »Segédkönyv akar lenni lapunk az iskolai könyvek mellett, melyben egyes részleteket bővebben, az újabb kutatás vívmányait figyelembe véve, adunk«. Ezzel kiállította magáról a rokkantsági bizonyítványt. Mert hiszen ha valami létoka lehet az effajta lapoknak, az csak a nemes szórakoztatás, nem pedig a segédkönyveskedés lehet.

Ennyit elolvastván, kíváncsiak lettünk a lap többi részére is s végigolvastuk; aztán letettük egy nagy tanulsággal gazdagodva.

Most már tökéletesen tisztában vagyunk vele, milyennek *nem* kell lenni egy jó diáklapnak.

A beköszöntő ígér elbeszéléseket, adomá-

— Bizd rám, két nap alatt minden el lesz intézve, az öreg addig az én vendégem.

— S ha a hatóság beleavatkozik?

— Az a buta kocsis aligha fog ijedtében valami okosat mondani, s ha majd Gosztonyi is visszakerül épkezláb, — az meg épen nem fog tudni eligazodni a vele történeteken. Különben ha a fogság letelt, — magam fogom elkísérni a Ligeti mulatóig. Van nálam a nyaralóban egy nagy selyem porköpenyeg, a szemére meg fekete selyemkendőt kötök. El fogom vele hitetni, hogy ő most tulajdonképen egy fájós szemű öreg bási. A kendőt a szuggesztió folytán csak az én füttyentésemre szabad nékie levenni, a mikor én már valahol az erdőszélen kőszálók s hevenyében toalettt cseréltem. Aztán mehet az öreg gazember a merre neki tetszik.

No nem nagyszerű terv ez? — hanem a mire a becsületszavadat adtad, pajti el ne felejtse.

Szomoruan integetett Beér Miklós a mint magában gondolta:

— Ez a Pali megbolondult.

Egy hétre rá, a kitűzött napon nagy sokadalom, bámuló közönség váraozott a Fejér Ida esküvőjére. Vajjon hány hintó lesz, — találgatták. Nagy volt aztán a meglepetés, hogy csak egyetlenegy fiakker állott meg a templom előtt, s hogy a vőlegény nem volt más, mint Beér Miklós. Barát Pali jókedvűen cipelte a menyasszony után annak óriási virágbokrétaját, míg leghátul az öreg Fejér Márton ballagott az ünnepi frakkjában. Gosztonyi aznap utazott el Olaszországba, s jelenleg egy orfeumcsillagnak udvarol.

kat, talányokat is. Igaz ugyan, hogy elbeszélést nem találtunk egyet sem; de ez csak előnye a Tanulók Közölnyének. Hiszen egyszerű kis cikkek is valóságos kicsufóifásai minden helyes izlésnek, megválogatásnak és irálynak. Milyenek lettek volna azok a kirekedt elbeszélések! Egy értekezés a magyarok eredetének mondairól, egy a görögök alvilágáról, egy a sarkvidékről, egy Vörösmarty Két Szomszédváráról, egy a bakteriumokról, — csupa ismert, minden olvasókönyvben felfalálható dolgok — ennyi a komolyabb tartalom.

A talányok közt van egy tréfás számtani feladvány, a melyben legtréfásabb dolog az, hogy a szorzási jel helyett következetesen összeadásit alkalmaz, a mi igen tréfás színben tünteti fel vagy a szerkesztőséget, vagy a korrektort. Ilyen tréfaszámba mehet az a tömredek sajtóhiba is, a mi néha fura dolgokat hoz ki. Pl. parthus helyett párthús: nagy különbség. E mellett csekélyke tréfa az, hogy a magyar betűk közt változatosság kedvéért cirill betűk is kikandikálnak.

És még akadnak tanárok, akik nem állanak ilyen silányságot kiadni, sőt mi több: pártolására az ország középiskoláit felhívni!

Nem tudjuk, vajjon több tudatlanság vagy vakmerőség kell-e az ilyen eljárásához.

Felnőttek számára tessék irni akármit, az ellen nincs szavunk; akinek van hozzá való gyomra, beveheti a vacskort is baraczk helyett. De hogy valaki az ifjuság izlését papirkosárba való stílusgyakorlatokkal még jobban elrontsa: már az ellen tiltakozunk.

Mert a magyar tanuló ifjuság nem kísérleti alany a jelen számára, hanem féltett kincse a nemzetnek, melyre nagy szüksége lehet még akkor, mikor a jelen számos hibáinak veszélyes következményei ellen kell élet-halál harcot kezdeni. R—r.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Május 8. A lövész-idény megnyitása.
Május 9. A városi jog- és pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órakor.
Május 10. Nagyvárad város központi választmányának ülése.
Május 11. Klingenspök Károly sajtópöre!
Május 12. A »Bihoreana« román bank alakuló közgyűlése a Zöldfában d. e. 9 órakor.
Május 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
Május 14. Vívó-verseny a Zöldfában.
Május 15. Az iparos ifjak egyesületének rendkívüli közgyűlése d. u. 3 órakor.
Május 18. Liptay István sajtópöre.
Május 25. Nyiray Elek sajtópöre!
Május 29. A gyorsíró-kör Stolcse-ünnepélye.
Junius 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órkor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A bazár-szoros kiszélesítése.** A Bazár-szoros kiszélesítésének tervezetét tudvalevőleg a belügyminiszter jóváhagyta s a kisajátítási eljárásra a jogot megadta Nagyvárad városának. Első sorban azonban természetesen a békés uton leendő egységet kísérik meg, hogy a kisajátítással járó sok kellemetlenséget elkerüljék. Tegnap délután értekezletet tartottak e tárgyban a városházán, R á c z Mihály főjegyző elnökele alatt. Jelen voltak K o m l ó s y József, B o r d é Ferencz, D u s L á s z l ó. A tárgyalásból az tűnik ki, hogy a kisajátítás nem lesz elkerülhető, mert Weiszlovits Adolfal és Mayr Sándorral nem fog sikerülni a békés megegyezés, olyan magas összeget követelnek. Hillinger Lipót a megállapított 78.000 frtért hajlandó házáat átadni a városnak. T ő t h Ferencz szintén készséggel adja át a házáat

70.000 frtért s beleegyezik Hillinger Lipóttal együtt a kisajátítási tervbe. Weiszlovits Adolf 100 ezer frtot kér a házáért s a megvételtől számított egy év múlva átadja a városnak. Ha a barátságos egység nem jön létre, ellenzik a tervét. M a y r Sándor mindkét házáat 200 ezer forintért adja át az utca kiszélesítés céljaira. Ő sem egyezik bele a tervezetbe, ha a barátságos egyezés nem sikerül. K n a p p Sándor lemondott a Lojanek-féle fényképészeti iroda haszonélvezeti jogáról. A nyilatkozatokat jegyzőkönyvbe vették.

* **A kispapok majálisa.** Felejthetetlen napot szerzett dr. *Bognár* István kanonok rektor atyai gondossága a papnevelő intézet növendékeinek. Tegnap reggel a fél hét órai vonattal *Bunyitay* Vincze kanonok vezérlete alatt kirobogtak az ifju leviták a káptalan rontai birtokára. (A hévjói (hájói) kápolnában, mely mint azt főleg *Bunyitay* kanonok nagy művének megjelenése óta köztudomású, Árpád-házi királyaink idejéből való emlék, a növendékek misét hallgattak, melyet *Bunyitay* Vincze kanonok mondott s mely alatt a papnövendékek latin és magyar énekeket zengtek, még pedig kettőt quartettben, melyeket az egybegyűlt vidékiek nagy áhitattal hallgattak. Innen a husz percnyi távolságban levő rontai erdőbe vonultak, melynek egy tisztásán tartották meg a pompásan sikerült kedélyes mulatságot. Az egész napot kint töltötték a szabadban. *Bognár* és *Radnai* kanonokok pompás ebédet készítettek a növendékeknek. Délután kirándulásokat rendeztek a fürdőbe és a Somlyó-hegyre. A vacsoráról *Bunyitay* kanonok gondoskodott. A nevezett kanonokokon kívül *Vinkler*, *Vinterhalter*, *Szakszó* és *Palotay* kanonokok is hozzájárultak a mulatság költségeihez, melyen részt vettek az intézet előljárói és tanárai és volt tanárunk dr. *Vucskics* Gyula plébános, továbbá *Gresinszky* Antal, *Eördögh* Elemér, *Mayer* Antal, *Nyári* Ignác, *Makkay* József és *Rácz* Pál. Este a 9 órai vó nattal tértek vissza a városba.

* **A vízmű kibővítése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a vízmű kibővítésének kérdésében akként határozott, hogy a munkálatok elkészítésével, pályázat nélkül, a budapesti szivattyú és gépgyár r. társaságot bizta meg. A társaság beadványt intézett Nagyvárad városához, amely szerint kéri, hogy már most, a miniszter jóváhagyása előtt megkezdhesse a munkálatokat, mert csak így készülhet el ebben az évben a kibővítés. Különösen a gyűjtő galéria nagy likacsos csövét mielőbb önteni kellene. Ha a miniszter árlejtést rendelne el, ezt megtarthatják a többi munkálatokra nézve.

* **A posta köréből.** A P. T. Közölny szerint *Makra* Piroska Darvasra, *Keisler* Károly pedig *Ér-Szt.-* Királyra postamesterré neveztették ki. *Haraszi* Natália kiadóvá képesítették.

* **A fürdő-szezon kezdete.** Alig nyílt meg a fürdő idény már is tömegesen keresik fel a megyebeliek is, ugy a Püspök- mint a Felix-fürdőt, ez utóbbinak »Amerika« és »Békés« nevű szárnyai teljesen elvannak foglalva az üdülést és gyógyulást keresők által. A Püspök-fürdő felett fekvő Rontó község szélén Goldis János gör. kel. püspöki helynök orsz. gy. képviselő pompás félemeletű kupolás nyaralót épített mely, most áll befejezés alatt gyönyörű kilátással a regényes fürdő és vidékére. Tervbe van véve több nyaraló építése is, mely körülmény a fürdő látogatottságára csak kedvező hatással lehet.

* **Liszthamisítás.** A »D. E.« a következőket írja: Mint minden inséges időknek meg vannak a maguk haszon leső, lelketlen kufarai,

akik a szükség kényszerítő eszközét saját anyagi előhaladásukra akarják felhasználni, aként már most is szomorú hangok emelkednek a nép köréből, a melyek sajnos panaszoknak a liszt drágasága mellett arról is, hogy ezt a nélkülözhetetlen élelmi cikket éppen ezekben a válságos napokban még hamisítják is. A vidékről kapjuk a hírt, hogy több helyen elárastották a piacot a hamisított liszttel, amelyet számító üzerek hoznak forgalomba, hogy az ismét drágaságból kétszeres hasznot huzzanak. — Nagyvárad környékén számos megbetegedés történt azon helyeken, ahol az utóbbi időben lisztet vásároltak s így jöttek rá, hogy az élelmi cikk nem tiszta. Több községből küldöttek be ilyen lisztet Debreczenbe Védördy Viktorhoz, a gazdasági tanintézet vegyészéhez, aki ezeket a küldeményeket vegyelemmezte és megállapította, hogy a lisztet össze örölt babbal, borsóval, bükkönyvel, sőt még gipszzel is hamisították. A vizsgálat különben tovább folyik.

Jogász-majális. Mint már említettük a jogakadémiai polgárság elhatározta, hogy majálist rendez. A kibocsájtott rendezői ívet már annyian aláírták, hogy már tegnap gyűlést is tartottak, amelyen egy szűkebbkörű bizottságot kiküldöttek, akik az előkészületeket fogják csinálni. Holnap ismét gyűlés lesz, amikor is a tisztikart fogják megválasztani. A meghívókat valószínűleg e hét végén kibocsájtják. A majálist ennek a hónapnak a végére tervezik.

Kerékpárosok kirándulása. A nagyvárad kerékpár egyesület ma, vasárnap kirándulást rendez a Nagyváradtól 13 kilométernyire fekvő Bors községben, F ü n g l i n g József II. menetparancsnok vezetése mellett. Az indulás d. u. fél 3 órakor lesz a Szent László-térről, a Müller cznkraza elől. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás elmarad s ezen körülményt a Kishídfőnél levő sport-zászló levonása fogja jelezni.

Sötét büu. Egy nyomorult vén asszony, ki könyör adományok után nyujtogatta kiszennyest kezét, ma a rendőrség elé került, hol meg tudták, hogy alamizna rimánkodáson kívül mivel szokta még tölteni az idejét. Áldozata egy jó módu paraszt család 15 éves leánya ott sirt mellette a valatás alatt, s az apa és anya sirva hallgatták a nyomorult asszony vallomását. A büntársat keresi a rendőrség.

Tisztek mulatsága. A honvéd ezrediroda kertjében, a Markovits-háznál tegnap kedélyes lakomára jött össze a tisztikar. Megnyitója volt a lawn tennis pályának. A honvédtisztek és ezek családjain kívül igen sokan voltak a közös hadsereg tisztikarából, a többek között Pokorny Hermann altábornagy és Aulich ezredes. A szép kertben diadalkapu volt fölállítva, «Isten hozott!» felirattal. A társaság a késő órákig együtt mulatozott.

A kereseti adótárgyalások. A III. oszt. kereset-adó kivetések tárgyalására az adózók csak nagyon kevesen szoktak megjelenni, pedig igen fontos ez, s a mulasztások által sok adózó magas adóösszeggel van megróva. A saját érdekükből figyelmeztetjük az illető polgárokat, hogy a tárgyalásokra jelenjenek meg s érdekeiket védjék. Minden adózó kap meghívást a tárgyalásra.

Bimbó-hullás. Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Herczegh János és neje szül. Greininger Amália, úgy gyermekeik Ilona, Laura, Piroška, László és Magdolna s számos más rokon nevében is fájdalommal szívvel tudatják felejthetetlen kis leányuk, illetve testvér és rokonnak Herczegh Olgának folyó év május hó 6-án éjjel 11 órakor élte 2-ik évében, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. Elhunyt drága kis halottunk földi maradványai folyó hó 8-án d. u. 4 órakor fog a rom. kath. egyház szertartása szerint B.-Püspökiben a családi háznál beszenteltetni s a b.-pü-

pökii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtelre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Kelt B.-Püspökiben, 1898. május hó 7-én. Áldott legyen emléked, aludd örök álmodat csendesen és békében!

*** Kérelem.** Tisztelettel kéretnek mindazok, kiknél a Biharmegyei Nemzeti Casinó könyvtárába tartozó könyvek vannak, hogy azokat — miután a selejtes könyvek kijavítása foganatba vétetett — mihamarabb beszolgáltassák sziveskedjenek. A könyvtárnok.

*** Névmagyarosítások.** Kiskoru Sonnenfeld János és József helybeli illetőségű budapesti lakosok vezetéknévüket »Szász«-ra magyarosították. — Triebel Géza valamint kiskoru gyermekei Mihály, László, István és Béla vezetéknévüket »Hunyadi«-ra változtatták.

*** Vörös összekülönbözés.** Nagy-Tóthfalva községben Dudás Pál a kocsmában mulatott és ott pálinkázás közben Bunyika Lőrinczel összeveszett, majd a földhöz vágta és megta-
posta őt. Éjjel mikor aztán hazafelé ment, Bunyika Lőrincz és Kelemen György legényekkel őt meglesték és alaposan helybenhagyták; különösen Pántis Lőrincz tüntette ki magát, amennyiben, mikor ő ütött Dudás Pálra a kezében levő doronggal, az nyomban összerogyott, úgy hogy a többi az ital és dühtől megittasodott társának már könnyű dolga volt a földön véreből fetregő súlyos sebesület tetszésük szerint ütlegelni, s hogy a dicső tényük méltóan befejezve legyen, az alaposan helybenhagyt Dudást ki is rabolták, kivették a mellénye zsebében volt 4 forint készpénzt is, melyből Banyikánál 1 frt 60 krt meg is találtak, a tettesek beismerésben vannak.

*** Tolvaj vendégek.** A múlt hét végén Novák Valgyemánné helybeli lakosnőhöz beállított egy régi ösmerőse Vinkler Miklós pinczér a feleségével és a nevezett nőnél szállást kért néhány napra. Novákné szívesen teljesítette Vinklernek ezt a kérését, akiket már régen nem látott s adott nekik szállást is, ellátást is egy egész héten keresztül, miguem azután a kedves vendég ur egy éjszaka feltörte a szekrényt s abból elvitt egy 250 frtról kiállított takarékpénztári könyvet s egy 50 frt értékű mellűt. A pénzt 250 frtot még másnap kivette Vinkler a takarékpénztárból s azzal és a mellűvel együtt pénteken a felesége hátrahagyásával megszökött Vinkler. A rendőrség a nyomozást azonnal megindította s már tegnap értesítette a kolozsvári rendőrség a rendőrséget, hogy Vinklert elfogták és utnak indították Várad felé. A lopott pénznek már csak egy részét találták meg. A tettes a lopást be is ismerte.

Legújabb és legfinomabb kalapok megérkeztek Angolországból a tavaszi idényre Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében, ahol karlsbadi és pesti cipészek által készített cipők férfi és nő részére kaphatók. Férfi fehérneműk dus választék és méret szerint is kaphatók. 6-0

EGYESÜLETEK.

Választógyűlés az iparos ifjakkal. Meghívás. A lemondás folytán megüresedett tisztviselői és választmányi tagsági helyek betöltése végett szükségessé vált egy rendkívüli közgyűlés egybehívása, melynek határidejül f. évi május 15-ike, s ha e napon a tagok kellő számban meg nem jelenének — május 22-ikének délutáni 3 órája tüzetett ki, melyre az egy-let összes tagjai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1898. május 4-én. Bertsey György, elnök. Zeman János, jegyző.

IRODALOM.

Szocialis kérdések. A szocializmus női világlátásban. Irta: Geöcze Sarolta; A földbirtok tehermentesítése. Irta: Milhoffer Sándor és »Hogyan él a paraszt?« című szocial politikai tanulmányokat vettünk a »Magyar Gazda Szövetség« kiadásában. Mindhárom dolgozat a napi politika legégetőbb kérdéseivel

foglalkozik. Az első a szocializmust mutatja be eredeti felfogással és megvilágítással. »Hogyan él a paraszt?« című tanulmány közvetlen szemléletből írja le a paraszt földműves életét s rámutat azon okra, melyből az agrárszocializmus forrása nagy részben ered, a földműves osztály nyomoruságos életmódjára, melyre volt már egyszer nekünk is módunkban hivatkozni, amidőn egyik munkatársunk a szabolcsi szocializmust közvetlen szemléletből tárgyalta. Végre a harmadik munka a föld tehermentesítésére vonatkozólag közöl tervezetet. Horánszky Nándor vetette fel ez eszmét az országházban a költségvetés tárgyalása alkalmával és ő a tehermentesítést állami convertálással akarta keresztülvinni. Sajnos azonban, a politikai viszonyok nem olyanok, hogy ilyen életkérdésekről idejök lenne a tisztelt honatyáknak gondolkodniok. Ajánljuk e röpiratokat olvasóink szives figyelmébe.

— **»Idegen tájakon.«** Sillbermann gyűteményéből magyarul kiadja Tóth Mike, S. J. A szülők, tanárok, nevelők és nevelőintézetek különös figyelmébe ajánljuk a fölötte érdekes és nemes irányu, mindennemű fiatalágnak bátran kezébe adható elbeszéléseket. E nembem igen találunk hasonlót az irodalomban. Megrendelhető Kalocsán a »Hírök« szerkesztőségénél. Három első kötetke együtt 1 frt. 40 kr. A küldés bérmentes.

SPORT.

Lövészet megnyitása.

Király-lövészet.

A polgári lövész-egylet ma vasárnap, május hó 8-ik napján nyitja meg az idej czéllövészetet.

A hatvanharmadik év kezdődik meg ma a lövészegylet életében, 1835. évi május hó 4-én nyillott meg, az első lövészkirály Müller Ferencz akkori városi főbíró és főlövészmeister volt.

Az 1848-tól 1885-ig tartott szünetelés levonásával, ma lesz az ötvenharmadik lövészeti megnyitás megtartva és így az ötvenharmadik lövészkirályi trónra lövés.

A lövészet kezdődik délután 2 órakor, tart alkonyatig. Arany és ezüst díjak vannak kitűzve: 1. mélylövésekre, 2. körlövésekre, 3. és tekeversenyre.

A tekeverseny a lövészetel egy időben kezdődik és végződik.

Este 7 és fél órakor társas vacsora a Sport-pavillon termében az »Echerolles Serleg« szokásos ünneplésével egybekötve, abban részt vehetnek az egylet tagjai és azok meghívott vendégei, egy teríték ára 3 korona.

A nagyváradí vívóverseny. A május 19-én délután fél négy órakor tartandó, fényesnek ígérkező vivó akadémia programját valamint a jury névsorát már megállapította a rendező bizottság. Eszerint a verseny a főreáliskola tornatermében fog lefolyni. *Diszelnök:* Beöthy László dr. főispán lesz.

SZINHÁZ.

A cigánybáró.

Azokat a jó reménységeket, a melyeket a tegnapi előadás után a szintársulathoz fűztünk, bizony vékonyan igazolta be a tegnapi est. *Cigánybáró* operettet *Cigánybáró* nélkül adni legalább is eredeti valami. Hiszen kinnt lógott a fekete tábla, hogy Mezey Mihály gyöngékedése miatt elnézést kér a rendezőség; de hát miért forszirozták ilyen körülmények között a darab előadását minden áron? *Szekely Irén* tiszta üdén csengő hangjával hálás publikumra fog találni mindig és minden darabban, *Margó Zelma* is jeleskedett. Ez a *Saffi* és ez a *Cipra* kiváló két alakítás volt. Hanem *Vendrei* bizony karzatnak játszott és nagyon erős tónusban adott kifejezést annak, hogy jeles komikus. Hanem bizony csak vékonyan tudták megmenteni, úgy, a hogy a darab

sikerét. Mély megdöbbenést és erős részvétet érzett mindenki, mikor *Barinkai Sándor* súlyos helyzetét konstata, unos-untalan *Kassai (Gábor diák)* és *Leövey (Carnero gróf)* nagyon ügyesek voltak. Egyébként meglehetősen telt ház nézte végig ezt a tegnapi kritikusi előadást. A karzat pedig igen sokat derült.

A hétfői előadás. Holnap hétfőn este *Sardon* nagyhatású színműve *Fedora* kerül színre, a melyben *Baróti Irma*, *Hatala Györgyike*, *Marosi Adél* és *Szilágyi Berta* mutatkoznak be; a többi szerepek *Solti Helén*, *Janovics*, *Kassay*, *Leövey*, *Tompa* és *Szentgyörgyi* kezeiben vannak.

Vasárnap délutáni előadások. A közönség óhajának engedve az igazgatóság elhatározta, hogy a jövő vasárnapról kezdve délután is rendez előadásokat, még pedig főként népi- és gyermek-előadásokat és különös figyelemmel lesz arra, hogy az előadások — a szokástól eltérően — pontosan betanulva, rövidítések nélkül adassanak a főladáshoz illően.

Heti műsor.

Hétfő: *Fedora*.
Kedd: *Goldstein Számi*.
Szerda: *Lear király*.
Csütörtök: *Ne bánis virág*.
Péntek: *Katona dolog*. (Először.)
Szombat: *Katona dolog*. (Másodszor.)
Vasárnap délután: *Bolondok háza*.
Vasárnap este: *Sárga csikó*.

Igazságszolgáltatás.

Ismét Fánye Tógyer.

A törvényszéki rovat állandó alakja *Fánye Tógyer* tegnap ismét a vádlottak padján ült két társával együtt, holmi csekély bajokért, amelybe csak úgy véletlenül jutott, egyébként pedig állítása szerint teljesen ártatlan.

Ezuttal négy rendbeli lopással van vádolva, amelyeket ő természetesen tagad s méltatlankodik azért, hogy őt gyanúsítani merik.

Fánye Tógyer az, aki a lapokból ismeri, bizonyára egy elzúllott kopott alaknak hiszi, pedig ellenkezőleg áll, *Fánye* egy kifogástalan külsejű ember, magas, erőteljes s olyan természetes esze van, ami valóban ritka. A legfogósabb kérdésekre azonnal felel s ha mégis megesik, hogy ellentmondásba keveredik, siet kiigazítani a beszédét s olyan meggyőzően, olyan szármalmat keltően beszél, hogy aki nem ismeri, képes elhinni ártatlanságát. Ilyen ember *Fánye Tógyer*.

Tegnap négy lopásért vonták felelősségre: az elsőt *Kóka Sándor* kárára követte el a *Klein Szeréna* korcsmájában, akitől a vád szerint ellopott négy forintot; két nap múlva *Singer Fáni* korcsmájában ellopott egy alvó embertől *Lakatos Jánostól* tíz forintot, majd néhány nap múlva a *Potyka* vendéglőben egy kocsi segített egy asszonyt, *Balogh Lászlónét*, azonban ettől is ellopott tíz forintot, míg végül ugyanazon időben megvett egy lopott ruhát két czimborájától: *Bagosi Lajostól* és *Altman Alberttől*. Ezért a négy büncselekményért vonták felelősségre *Fányét*, aki természetesen mindent tagadott.

A végtárgyaláson *Nagy József* elnökölt, míg a vádhatóságot *Korn Lajos* képviselte.

Legelőbb a *Kóka Sándor*-féle ügyet tárgyalták. A vád szerint *Fánye* a korcsmában tánczolni kezdett a részeg katonával, tánczközben azután kilopott a zsebéből négy forintot.

A káros négy forintot vall, azonban a vádlottnál csak két forintot találtak s így erre alapította a védekezést:

— Tekintetes elnök ur! hiszen ha én négy forintot loptam volna, úgy mind a négy forintot megtalálták volna nálam, de én nálam csak két forint volt, amit én előbb kártyán nyertem, hát világos, hogy én nem loptam. Ez az ember nekem haragosom a korcsmárosnéval együttesen s mindezt olyan lesújtva mondja, hogy az ember már-már igazat ad neki, azonban a tanúk ellenkezőleg a szemébe mondják a bűnét.

Es így van ez mind a négy cselekmény-nél. Minden tanu ellen van kifogása, mindegyik ellensége, az egyik azért, mert a rendőrségnek feladta, a másik mert egyszer az orrát megharapta, a harmadikat felpofozta s mindig van valami, a mivel a vallomást gyengíteni próbálja. Szívére teszi a kezét tagadása közben s úgy szónokol.

A tárgyalásnak igen érdekes része volt a *Cspadári Gusztáv* czégfestő vallomása, aki tanuként lett kihallgatva.

A tanura a vádlott hivatkozott s mindig beszélt a *Gusztáv* bácsiról, hogy majd az igazolni fogja az ő ártatlanságát, mikor azonban a tanu ellene vallott, megfordította ő is a vallomását s ellenségének mondta *Cspadárit*, aki amikor megkérdezte az elnök, hogy honnan ismeri *Fányét*, az felelte:

— A hírlapokból kérem, hiszen alig van hét, hogy ne írának róla.

A tanuhallgatás során még több tanunak a kihallgatása szükségessé vált s így a törvényszék a tárgyalást az ügyész indítványára elnapolta.

Weiszlovits-Zeiterer ügyhöz. A multkorában megemlékeztünk arról, hogy a városi járásbíró előtt *Zeiterer* bepanaszolta *Weiszlovitsot* becületsértésért. A járásbíró ezt az ügyet is átteni rendelte a törvényszékhez, a többi ügyekhez. Az erről szóló végzést most kézbesítették az ügyfeleknek.

REGÉNY-CSARNOK.

5.

Fitz Clarence és Ethelton Rosannah szerelme.

Irta: MARK TWAIN. Ford. M. J.

Mister *Burley* felment a lépcsőn, hogy a kis salonba térjen, midőn azonban a „*Susanna néni*” társalgója előtt elakart menni, a félig nyitott ajton át ismerős nevetést vélt hallani. Kopogtatás nélkül bizalmasan belépett; de mielőtt észrevette volna jelenlétét, oly szavakat hallott, melyek fölháborították lelkét s egész fiatal vérért lázba hozták. Hallotta, amint egy hang így szólott:

— Itt vagyok, kedvesem.

S hallotta, amint *Ethelton Rosannah*, ki háttal volt felé fordulva, válaszolt:

— Én is itt vagyok, édesem.

Látta, amint lehajolt s valamit megcsókolt nem egyszer, hanem újra, meg újra. Szíve hevesen dobogott, míg azok folytatták a társalgást:

— *Rosannah*, tudtam előre, hogy szépnek kell lenned, de most — ah, hisz ez oly vakító, mámorító, csodálatos!

— *Alonso*, boldog vagyok, hogy így hallak beszélni. Tudom jól, hogy nem úgy van, de annyira örülök annak, hogy te ezt hinni tudod. Én is sejtettem, hogy nemes arcodnak kell lenni, de az általam elképzelt alakot nem is lehet összehasonlítani a valódival.

És *Burley* ismét csókokat hallott.

— Köszönöm, édes *Rosannah*. A fénykép kissé hizeleg nekem, nem kell egyszerre sokat gondolnod. Édesem?

— *Alonso*.

— Oly boldog vagyok *Rosannah*!

— Oh, *Alonso*, én eddig nem is tudtam, mi a szerelem; csak most, mikor már elértem,

tudom, mi a boldogság. Mintha a menyországban lennék!

— Édes *Rosannah*! Igen, te az enyém vagy. Nem vagy az enyém?

— Egészen, egészen a tied vagyok, *Alonso*, most is és mindig. Egész napon át s még éjjel, álomban is mindig fölemben cseng a neved: *Fitz Clarence Alonso*, *Fitz Clarence Alonso*, *Castport, Maine*.

— Vigye el a — na de legalább meg van a czime, — mormogá bosszusan *Burley* és visszavonult.

A boldog *Alonso* mögött pedig ott állott anyja, az ámulattól mintegy megkövülve. Egészen be volt burkolva köpenyébe, melyből csak szeméi és orra látszottak ki. Bátran el lehetett volna nevezni a tél allegóriájának, mert tetőtől talpig havas volt.

És a boldog *Rosannah* mögött ott állott „*Susanna néni*” szintén megkövülve az ámulattól. Őt meg a nyár allegóriájának lehetett volna nevezni, mert könnyen volt öltözve s legyezőjével iparkodott elviselhetővé tenni a meleget.

Mindkét asszonynak ott csillogott szemében az öröm könnye.

— Lám! — szól *Fitz Clarencé*. — ez hát az oka, hogy hat hét óta nem lehet kihuzni szobámból, *Alonso*!

— Lám! — szól *Susanna néni*, — ez hát az oka, hogy hat hét óta valóságos remeteélet élsz, *Rosannah*!

Mint *Lynch* bíró előtt a tetten ért tolvaj, úgy állottak a fiatalok az asszonyok előtt.

— Az Isten áldjon meg, fiam! A te boldogságod engem is boldoggá tett. Jer karjaimba, *Alonso*!

— Az isten áldjon meg, *Rosannah*, az én kedves öcsémért. Jer, hadd öleljelek át.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ő Felsege a jubileumi kiállításon.

Bécs, május 7. (Saját tud. távirata.)

Ő Felsege ma nyitotta meg a jubileumi kiállítást. A királyt megérkeztekor Ottó főherczeg üdvözölte.

A delegátusok értekezlete.

Budapest, május 7. (Saját tud. táv.)

A delegátusok értekezletén elnöknek *Szell Kálmánt*, alelnöknek *Szapáry gróft* jelölték.

A spanyolok veresége.

Budapest, május 7. (Saját tud. táv.)

Most érkezett az első jelentés a manillai ütközetről.

Véres kimenetelű csatározásról szól a távirat. Százakra megy a hallottak és sebesültek száma. Elet erős ifjak találtak sirjokat a tenger mély ölében, vagy lettek szerencsétlenek, nyomorékok teljes életökre, mert úgy kívánta egy hatalmason levő párt lelkellen kapzsisága, a máséra való éhsége.

A szűk szavu távirat, mely megrendíti az igaz, érző szívet, a következőképpen szól:

Tizenegy hajóból álló spanyol hajórajt megsemmisítettek. A spanyoloknak 300 halottjuk és 400 sebesültjük van. Az amerikaiaknak is van hat sebesültjük.

Nansen Pozsonyban.

Pozsony, május 7. (Saját tud. táv.)

Nansen megérkeztekor nagy ovációban részesült. Felolvasását óriási közönség hallgatta végig feszült figyelemmel.

Népgyűlés a fővárosban.

Budapest, május 8. (Saját tud. táv.)

Sima Ferencz orsz. képviselő, dr *Székely*

Béla lapszerkesztő és Pintér Gyula hirlapíró bejelentették, hogy holnap vasárnap, az általános és titkos választási jog napirenddel a városligeti szinkör előtti térségen népgyűlést szándékoznak tartani. A főkapitányság tudomásul vette oly feltétellel, hogy a menetnek bejelentett útvonalról eltérni nem szabad és a gyűlés színhelyén annak berekesztése után el kell oszolniuk.

A belga királyné életveszélyben.

Budapest, május 6. (Saját tud. távirata.) Midőn a királyné tegnap a laekeni királyi parkban sétakocsizást tett, a kocsit az ut egy hirtelen kanyarulatánál a tóba zuhant. A királynénak nyomban segítségére siettek és megszabadították veszedelmes helyzetéből, anélkül, hogy baja esett volna.

Zavargások Olaszországban.

Budapest, május 7. (Saját tud. távirata.) Párisból jelentik, hogy Mussi egyetemi hallgató a ki a tegnapi tüntetés alkalmával megsebesült, belehalt sebeibe.

Milano, május 7. (Saját tud. tév.) Mint-hogy tegnap délután letartóztattak egy munkást, a ki szocialista kiáltványokat osztogatott, midőn a munkások az ipartelepekről eltávoztak, csoportosulások keletkeztek. A kivonuló katonaságot és rendőrséget kövekkel dobálták meg. Több embert letartóztattak, de egy kivételével később szabadon bocsátották őket. Este 7 óra felé körülbelül 1000 munkás meg akarta ostromolni a rendőrhivatalt, fogva tartott társuk szabadon bocsátását követelve. Minthogy a zavargók kövekkel kezdték dobálni a rendőrséget, az közéjük lőtt. Egy rendőr és egy munkás életét vesztette s több rendőr, valamint három munkás megsebesült. Az est későbbi folyamán nem történt zavargás.

Czáfolat.

Bécs, május 8. (Saját tudósítónk távirata.) A »Freundenblatt« írja: Miután a képviselőház havi ülését kizárólag a gabona-vámok felett folytatott vita töltötte be és ennek következtében nem nyílt alkalom arra, hogy hivatalos oldalról visszatérjenek a képviselőknek tegnap a nyelvügyi vita folyamán a cs. és kir. csapatoknak a prágai zavargások alkalmával tanúsított állítólagos magatartásáról tett állításaira illetékes helyről szerzett információ alapján kijelenthetjük, hogy Iro említett állításai minden alapot nélkülöznek.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőszeti tanfolyam B.-Diószegen.

Bezárólag folyó hó 7-ig tartott Bihar-Diószegen a néptanítók részére rendezett szőlőszeti tanfolyam. Öt vármegyéből 24 tanító államköltségen, egy pedig önköltségen vett részt a tanfolyamon. A f. hónap 7-én, délelőtt 6—12 óráig tartott colloquálás arról győzte meg az igazgatóságot, hogy a résztvevő tanítók teljes tudatában vannak a fontos közgazdasági kérdés vagy horderejének elpusztult szőlőink megújításának. Ugy az elméleti, mint a gyakorlati oldalát a dolognak komolyan véve, lankadatlan szorgalommal, férfias erélyvel küzdöttek meg a nehézségekkel.

Ezután köszönetet mondanak azonban Balassa István vinczellér-képezdei igazgatónak és Pammer Jenő vezető tanárnak, kik kiképzésük első felét odaadó buzgalmukkal, jóindulattal vezették, a szép siker elérését elősegítették és megkönnyítették, a tanítókat pedig kellemes modorukkal maguk iránt lekötöztették.

Városunkból Mártonffy Zoltán és Biczó János községi tanítók vettek részt, a megyéből pedig: Halász Imre belényesi, Barna Gábor borszegi, Nagy József v.-ábrányi, Füzesy Endre micskei, Vinkovich Ágoston asszonyvári, Kocsis József széplaki, Kajcsa Lajos csökmői, Rajta Péter nagytótfalui, Papp Gusztáv m.-telegdi, Lázár György v.-lázi tanítók, s még 13 idegen megyebeli.

Az elméleti oktatást Balassa igazgató Pammer tanárral együttesen, míg a gyakorlati Pammer tanár maga, nagy szakértelemmel és sikerrel vezette.

Tanulták a tervekészítést, talajismeretet, amerikai fajok ismeretét, talajjelőkészítést, alany-szaporító telepek berendezését és kezelését. a fás és zöldajtást; a szőlő betegségeit és ellen-ségeit tudományos részletességgel; a terület felmérését és térképezést; a permetezést és szénkénegezést gyakorlatilag a szabadban: az állami telepen és a gróf Zichy szőlőjében.

A tanítók egy öntudatosan és kedvvel végzett sikeres munka kellemes benyomásával távoztak a tanfolyamról s daczára a fűrésztő munkának, azon elhatározással mondtak búcsút a tanári karnak s egymásnak, hogy ez év október hó 13-án hasonló kedvvel és buzgalommal látnak hozzá a borgazdaság tanulmányozásához.

A gazdaközönség figyelmebe.

A biharmegyei gazdasági egyesület a tél folyamán tartott gazdasági szakszerű felolvasásokat és előadásokat kinyomatta s mindazoknak ingyen juttat 1 példányt, kik a felolvasásokon részt vettek. Részint költségkimelés, részint pedig a könyveknek pontosabb kiosztása céljából egyesületünk Szalontán a gazdakört, a többi helyt, hol felolvasásokat tartottak pedig az illetékes főszoigabirót kérte fel a könyveknek kiosztására, minélfogva felhívjuk azokat, kik a felolvasásokon résztvettek, forduljanak a szalontai gazdaközönség, illetve az illetékes főszoigabirói hivatalhoz.

Amennyiben egyesületünknek ezen felolvasásokat és előadásokat tartalmazó könyvekből még fenmaradt pár száz példány, értesítjük a t. érdeklődő közönséget, hogy a kik ezen könyvet maguknak megszerezni óhajtják, egyesületünk hivatalos helyiségében: Nagy Sándor-utca (Elemér ház) díjmentesen megkaphatják. Nagyvárad, 1898. május 5. Szabó József, a biharm. gazd. egyesület elnöke.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Az időjárás e héten sem hagyott kívánni valót hátra. Közönséges fordult ugyan elő csapadék, nagyjából azonban derült, napos időnk volt, melynél a vetések további fejlődése is kedvező maradt. Az utóbbi napokban közzétett hivatalos termésbecslési jelentés szerint a vetések állása elég jó reményekre jogosít ugyan, a beérkező privátjelentések azonban kedvezőlenebben hangzanak. A vizállás csak kevésbé változott. Külföldön az időjárás a miénkhez hasonló és a terméskilátások is nagyjából kielégítőek.

Az időjárás e héten sem hagyott kívánni valót hátra. Közönséges fordult ugyan elő csapadék, nagyjából azonban derült, napos időnk volt, melynél a vetések további fejlődése is kedvező maradt. Az utóbbi napokban közzétett hivatalos termésbecslési jelentés szerint a vetések állása elég jó reményekre jogosít ugyan, a beérkező privátjelentések azonban kedvezőlenebben hangzanak. A vizállás csak kevésbé változott. Külföldön az időjárás a miénkhez hasonló és a terméskilátások is nagyjából kielégítőek.

Az időjárás e héten sem hagyott kívánni valót hátra. Közönséges fordult ugyan elő csapadék, nagyjából azonban derült, napos időnk volt, melynél a vetések további fejlődése is kedvező maradt. Az utóbbi napokban közzétett hivatalos termésbecslési jelentés szerint a vetések állása elég jó reményekre jogosít ugyan, a beérkező privátjelentések azonban kedvezőlenebben hangzanak. A vizállás csak kevésbé változott. Külföldön az időjárás a miénkhez hasonló és a terméskilátások is nagyjából kielégítőek.

Az időjárás e héten sem hagyott kívánni valót hátra. Közönséges fordult ugyan elő csapadék, nagyjából azonban derült, napos időnk volt, melynél a vetések további fejlődése is kedvező maradt. Az utóbbi napokban közzétett hivatalos termésbecslési jelentés szerint a vetések állása elég jó reményekre jogosít ugyan, a beérkező privátjelentések azonban kedvezőlenebben hangzanak. A vizállás csak kevésbé változott. Külföldön az időjárás a miénkhez hasonló és a terméskilátások is nagyjából kielégítőek.

Nálunk is további emelkedés constatálható az összes gabonacikkokban, a mihez a gyenge kínálat is járul.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük.

Buza a múlt heti hangulattal ellentétben lanyha irányzatban indult és az üzlet későbbi folyamán is — egyrészt a visszaesett határidő piacs és a vetések felől beérkező kedvező jelentések, másrészt valamivel csendesebb liszt-üzlet befolyása alatt — nyugodt maradt, úgy hogy a hét első napjaiban korlátozott forgalom mellett az árak csak 40 krral csökkentek, később a külföldi jelentések hatása alatt a mal-mok jobb vételkedvet tanúsítottak, a forgalom ismét terjedelmesebb lőn és az árvesztés nagyobb része ismét pótolható volt. Aránylag tartósan gyenge kínálat mellett az összfor-galmat 70,000 mm-ra tesszük, közötti 15,000 mm. külföldi áru; a heti hozatal 60,000 mm-ra rug.

Rozs úgy hazai mint idegen származékokban gyengén van kínálva, a kereslet azonban szintén mérsékelt és a hét elején magyar rozsert 10. — frt és oláh áruért 9.75 frt körül fizettek helyben és Budapest távolságában átvéve. A hét végével lényegesen javult a kereslet és az árak is 15—20 krral voltak emelkedők. Minőség szerint 1—5—20 frtot fizettek (pestvidéki) áruért és a Nyir-vidéken Debreczenben 9.75 frt. Nyiregyházán felvidéki számlára 9.80 frt Cassa volt elérhető.

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 7.

Buza ősze	—	—	—	—	—	10.70
Buza tavaszra	—	—	—	—	—	14.45
Tengeri	—	—	—	—	—	6.18
Rozs ősze	—	—	—	—	—	8.15
Zab ősze	—	—	—	—	—	6.08

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, márcz. 7.

Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	254.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	254.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	257.—
Iparbank	—	—	—	—	—	101.—
Budapest közuti	—	—	—	—	—	385.—
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	—	14.17
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	608.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	275.1/2

Bécs, márcz. 7.

Az irányzat javult.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	358.87
Magyar hitel	—	—	—	—	—	386.3/4
Allamvasut	—	—	—	—	—	358.3/4
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.88

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérlet 3. szám.

Kisbérlet 3. szám.

Páratlan.

Páratlan.

Ma vasárnap, 1898. május 8-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Falurossza.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Tóth Ede. Zenéjét szerzette: Erkel Gy.

Személyek:

Feledi Gáspár, gazdag falusi föld-mívelő	—	—	—	—	Szentgyörgyi I.
Lajos	—	—	—	—	Odry Árpád.
Boriska	—	—	—	—	Baróthy Irma.
Bátki Tercsi árva, Feledi Gáspár gyámsága alatt	—	—	—	—	Turchányi Olga.
Göndör Sándor, szolgálégény	—	—	—	—	Kassai K.
Finom Rózi menyecske	—	—	—	—	Margó Zelma.
Csapó, gazdaember	—	—	—	—	Gergely M.
Csapóné	—	—	—	—	K. Árpási Kata.
Sulyokné	—	—	—	—	Fehérváriné.
Tarisnyásné	—	—	—	—	Kápolnainé.
Kántor	—	—	—	—	Heltai N.
Gonosz Pista bakter	—	—	—	—	Vendrey F.
Gonoszné	—	—	—	—	Váradyné.

Helyárak mint rendesen.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1898. május 9-én bérlet-folyamban.

Fedora.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Sardou Viktor.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

DR. WALDMANN BÉLA

SZEMORVOS.

Rendel délelőtt 11—12-ig, délután 3—4-ig.

L a k á s :

Aldás-utcza, Rimanóczy-ház (földszint.)

Építkezés.

A nagyváradai l. sz. káptalan kegyurasága alá tartozó sályi-i rom. kath. plébánia lak kijavitása, illetve átalakításánál elő forduló kőműves, ács, bádigos stb. munkálatok végzése árlejtés útján fog kiadatni.

A munkálatokra vonatkozó terv és költségvetés az uradalom központi irodájában megtekinthető, hova is az ajánlatok május hó 20-ikáig nyújthatók be.

Nagyvárad 1898. máj. 8.

Papp Imre,
főtiszt.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	—	—	950	—
Nagyvárad-vásártér	"	630	840	943	1138
Várad-Velenceze	(érk.)	644	824	959	1152
(Vaskoh 92, Kolozsvár 11)	(ind.)	646	825	10—	1153
Rontó 2. sz. ór.	"	658	*836	*1014	*1204
Püspök-fürdő	érk.	706	842	1019	1210
Félix-fürdő	"	722	856	1037	1226

Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	ind.	724	857	1042	1227
Püspök-fürdő	"	735	908	11—	1238
Rontó 2. sz. ór.	"	744	*913	*1105	1243
Várad-Velenceze	(érk.)	750	923	1116	1253
(Kolozsvár 11, Vaskoh 92)	(ind.)	753	924	1117	1254
Nagyvárad-vásártér	érk.	807	938	1132	1268
Nagyvárad	"	—	—	1127	—

Nagyvárad—Félix-fürdő—Belényes.

		T. v.	Sz. v.	T. v.	Sz. v.
Nagyváradról	indul	350	240	Félix-fürdőből	indul 845 940
Várad-Velenceze	"	402	249	Várad-Velenceze	érkezik 909 1001
Félix-fürdő	"	432	313	Nagyvárad	" 919 1011

Belényes—Félix-fürdő—Nagyvárad.

Dr. Högyes-féle

az egész világon szabadalmazott hygienikus asbest talpbetét

Egy talpműanyag, mely hosszas kísérletek és fáradságok eredménye hivatva van, hogy az emberi test legényesebb részét megóvja a meghűléstől. Nincs többé tyúkszem, bőrkeményedés, lábfejtörés, lábégés, még van véde a hideg vihar ellen az, ki cipőjét dr. Högyes-féle szabadalmazott Asbest talpbetettel látja el. Csakban szenvedőknek és köbögésre ingerültnek megbecsülhetlen értékű. Az Asbest talpbetét kitűnő legjobban bizonyítja, hogy a sz. és k. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállítását, a talpbetétet 1 frt 20 kr. gyermeknek 60 kr. Szakküldés csakis utánvétellel. Feltalálások és prospectusok ingyen.

Általános Asbestárugyár betéttársaság Budapest. VI., Sziv-u 18.

Csődtömeg-eladás!

A t. vevőközönség szives tudomására hozom, hogy általam megvett vb. Markovits Mór csődtömegéből még megmaradt áruk, valamint egy újabban vásárolt nagy tömegű ugyanott (Stern Gyula czipó-üzlete mellett) becslési árban kiárusítom.

Eladásra kerülnek:

- 10000 méter mosó voilok 9¹/₂ krtól
- 10000 « atlas szatin 22 krtól,
- 5000 pár női-, férfi- és gyermek harisnya 12 krtól
- 600 drb nap és esőernyő 33 krtól,
- 325 drb férfi turista ing 88 krtól,
- 4000 méter fekete mintázott selymek és valódi japáni Ponche.
- 200 pár selyem női keztyű 29 krtól,
- 125 ágygarnitúrák 4 frt 25 krtól,
- 100 ablak-függöny 99 krtól,
- 8000 méter színes ruhaszövet 15 krtól,
- 900 méter fekete Terno és finom divatmintájú,
- 2000 méter foulard satin 9 krtól,
- 1000 drb női ing, bugyogó és corsetták 55 krtól.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN,

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

Üzletemben Zöldfa-utcza elején ruhaszövet, batiszt, selyem és disz ujdonságok, valamint női felöltők dús választék és mérsékelt árban kaphatók.

Igen tisztelt vevőközönség!

Szinte zavarba jövünk, midőn ujonnan megnyitott üzletünket a t. vevőközönségnek bemutatni óhajtjuk, mert a szótár a *tisztességes* és *nem tisztességes konkurrenzia* által majdnem teljesen ki van merítve.

Egyik hirdeti „*Csoda-üzlet*“, a másik, hogy túl tegyen rajta, azt hirdeti, hogy nála láthatók a XIX-ik század csodák-csodája, pedig a XIX-ik század nem hisz csodákban. Harmadik azzal dicsekszik, hogy az ő hirdetése nem közönség-ámitás. (Vannak, kik ezt elhiszik?)

Mi nem dicsekszünk, nem hivatkozunk jó hirnévre, nem hirdetünk csodákat, sem 58000 frtos raktárt, csak tisztelettel felhívjuk a n. é. közönséget üzletünkben egy próbabevásárlást tenni és meggyőződést szerezni sziveskedjék arról, hogy a raktárunkon levő összes áruk ugy minősége és azoknak olcsó árai minden versenyt felülmulnak.

Raktárunkon dús választékot tartunk: legújabb *francia batiszt, delain, Levantin, piquet és schottis-ujdonságokban, továbbá remek kivitelű gráci és angol divatkelmékben, állandó nagy raktár valódi szepesi vászon. Chiffon, kávé és damaska terítékekben, gyári raktár futó szőnyeg és szmirna nagy szőnyegeken. Bouret és gobelin ágy garnitúrák és minden kivitelű ggapju- és csipke-függönyök, női és férfi fehérneműek, paplan, madrácz és mindennemű e szakmába vágó cikkekben.*

A t. vevőközönség b. pártfogását kérve, maradtunk
kitünő tisztelettel

GOTTLIEB és UJHELYI,

Nagyvárad,

Zöldfa-utca, Zöldfa-épület 1-ső számú bolthelyiségében.

Pompás Kanári-előénekeseket

küld utánvétel mellett,
éneklő képességökhöz mérten
8—20 Mark értékben.
8 napi próbaidő.
Ugyancsak czélszerű kalitkákat,
(Gesangs und Rollerkäfig)
melyeket minden nagyobb kiállítás
kitüntetett.
Árjegyzék ingyen.

W. HEERING, St.-Andreasberg
(Harz) 427.

9-10

Dr. MAYER LÁSZLÓ
városi tiszti orvos,
LAKÁSÁT:
Váralja, Nagy-Piaczter,
Sonnenvirth-féle házba tette át.

Jelzálogkölcst

filoxera által elpusztított szőlők ujomani befásítására 5³/₄%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre 4³/₄%,
63¹/₂ " " " " 4¹/₄%,
50 évi törlesztésre 5%,
30—40 évi törlesztésre 6%,
20—30 évi törlesztésre 7% mellett
ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. válasz bélyeg ellenében

Horváth Ede
Pilis-Csabán.

64 4-12

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves házi-szer ellenáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájde-lomsillapító bedörzögősként alkalmazatik kőszvény-nél, csuszál, tagszagotásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzögőskére is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy házi-árlásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenként árban ma minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevasárlás alkalmával igen kedvező árban legyünk, mert több kisebbbirtokú utaztát van forgalomban. Ki nem akar megkäre se'ni, az minden egyes üveget „Horgony” vegegy és Richter orvógye-gyész nélkül mást nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitót, RUDOLSTADT.

BIHARI S.
vizvezeték berendező
és épület bádogos.
N.-Teleki-utcza 423.

Elvállal teljes fürdő-berendezéseket, épület-bádogos munkát, csator-názási és electrotechni-kusi berendezéseket.
Valamint javításokat is jutányosan eszközöl.

Legnagyobb nyeremény legszerencésébb esetben **1.000,000** korona.

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencésébb esetben
1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Korona	Jutalom
600000	1 jutalom
400000	1 nyer. á
200000	1 " "
100000	2 " "
90000	1 " "
80000	1 " "
70000	1 " "
60000	2 " "
40000	1 " "
30000	3 " "
25000	1 " "
20000	2 " "
15000	3 " "
10000	31 " "
5000	62 " "
3000	3 " "
2000	432 " "
1000	263 " "
500	1236 " "
300	99 " "
200	31200 " "
150	3900 " "
100	4900 " "
50	50 " "
300	3900 " "
200	2900 " "

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**
melyek hat húzásban sorsolhatnak ki.

A második nagy magy. kir. osztályosorsjáték nem-sokára ismét megkezdődik és újból

50,000 jut **100,000** eredeti sorsjegyre,
pénznyeremény

tehát az oldalt levő jegyzék szerint a sorsjegyek fele nyereménnyel huzatik és a nyeresi esély igen nagy.

Összesen tizenhárom millió 160 000 korona kerül biztos döntésre. A legnagyobb nyeremény legszerencésébb esetben

egy millió korona

Minél előbbi megrendelésnél I-ső osztályú eredeti sorsjegyeket a tervszerinti eredeti áron és pedig

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet **6.- frt**
> fél > > > **3.- >**
> negyed > > > **1.50 >**
> nyolcad > > > **— .75 >**

utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk szét. Hivatalos jegyzéket minden húzás után megküldjük, hivatalos tervezetek díjtalanul rendelkezésre állanak. A húzások nyilvánosan történnek a magy. kir. kormány felügyelete alatt.

Az I. osztály nyereményhuzása május hó 11. és 12-én lesz és kérjük b. megrendelését legkésőbb

május hó 11-ig (húzás napja)

közvetlenül hozzánk beküldeni. 110 12-12

Török A. és Társa

a magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítói

Budapest, V., Váci-körut 4/A.

Rendelőlevél kivágandó.

TÖRÖK A. és Társa uraknak
Budapest, Váci-körut 4/A.

Kérem nekem eredeti I. osztályú osztályosorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeg: } utánveendő }
} mellékelve }
} postautalvánnyal }
} küldeték. }
(A mely rovart szabkségtelen, törleendő.)

Pontos ezim.

FÉLIX FÜRDŐ

(NAGYVÁRAD MELLETT.)

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól félóra kocsin háromnegyedórai távolban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváradal. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdő-telep mellett van.

Az európai híru 49° C. meleg természetes hévíz javalva van; az ízületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficzomok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvényél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, mely rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos:

Dr. KAZAY KÁLMÁN.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 kr. 3 frt között váltakozik, gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és teke-asztallal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek a fürdő telepén és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya van.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve.

A régi Félix meder egészen ujonnan lett átalakítva, kényelmes vetkező és pihenő helyekkel s mint eddig ezen rendkívüli gyógyhatásu a régi forrás felett épült fürdő, meghagyva az ősrégi szokást, közös fürdésre használtatik.

Állandó kitünő zenekar. Nagyváradal telephon összeköttetés. Prospektust kívánatra küld bérmentve

153 3-3

a Fürdőkezelőség.

100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Ezen sorsjáték 6 osztályra osztott össznyereménye a következő:

	korona		korona
1 jutalom nyeremény	600,000	1 nyeremény	25,000
1 nyeremény	400,000	7 „	20,000
1 „	200,000	3 „	15,000
2 „	100,000	31 „	10,000
1 „	90,000	67 „	5,000
1 „	80,000	3 „	3,000
1 „	70,000	432 „	2,000
2 „	60,000	763 „	1,000
1 „	40,000	1238 „	500
5 „	30,000	90 „	300

31700 nyeremény a 200 kor. 3900 nyeremény a 170 kor. 4900 nyeremény a 130 kor. 50 nyeremény a 100 kor. 3900 nyeremény a 80 kor. 2900 nyeremény a 40 kor., összesen

50,000 nyeremény
13.160,000 korona összegben.

BIHARI EDE

Magy. kir. szabadalmazott

osztálysorsjáték

főelárusító helye.

Elküldök utánvétellel vagy a betétösszeg előleges beküldése ellen (postautalvánnyal vagy ajánlott levélben)

I. osztályu eredeti sorsjegyet

egy egész 6.— frt	egy fél 3.— frt.	egy negyed 150 frt.	egy nyolczad —75 kr.
----------------------	---------------------	------------------------	-------------------------

A hivatalos terv minden megrendelőnek ingyen mellékeltek. A huzásjegyzéket mindjárt a huzás után felszólítás nélkül beküldöm.

Megrendeléseket kérem minél előbb a sorsjegyek eladásával megbizott főelárusítónak

BIHARI EDE

BUDAPEST,
Kerepesi-ut 20.

beküldeni.

A most befejezett első sorsjátékban több nagy nyeremény között a 600.000 korona

a 69.686. számra, a 60.000 korona a 23.772. számra nálam nyeretett és általam

fizettetett ki, így tehát főarudám jogosan nevezhető a legszerencsésebbnek.

Villany világítás!

SZENT-LÁSZLÓ GYÓGYFÜRDŐ

(PÜSPÖK-FÜRDŐ)

NAGYVÁRAD MELLETT.

Az ezredéves kiállításon e fürdő a *nagy arany érmet* nyerte.
Vasut- távirda- és posta-állomás helyben.
Telefon-összeköttetés Nagyváraddal.

Hazánk legrégebbi gyógyhelye, természetes meleg 24—23 R° kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükör-fürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dusan felszerelt gyógypihenő termek. Nagy sétányok. Tekepálya.

Fürdőzésre javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzások után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkor, vérszegénységénél, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógyimódnál, calciumsulfid sók gazdag tartalmánál fogva kitünő hatásu **görvély** és **angolkórnál** légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, cukrászda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor tertzene.

Évad: május 1-től szept. 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő és utóévadban 30° armérséklet.

Kitünő magyar konyha áll rendelkezésre. Tisztán kezelt erdélyi és érmelléki borokról gondoskodtam.

A vendégek részére szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehenészet szállítja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás, napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. TERNER BÉLA.

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, célom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

Prospektust kívánatra küldök.

A n. é. közönség szives jóindulatát s pártfogását kérve, vagyok
 kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR

fürdő-bérlő.

Villany világítás!